

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/69/2019
Identifikačné číslo spisu:	6413203671
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:6413203671.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky T. bývajúcej v J., D., zastúpenej Mgr. Petrom Mačajom, advokátom, so sídlom v Banskej Štiavnici, Dolná 7, proti povinnému z vyživovacej povinnosti I., bývajúcemu vo E. E., o návrhu na zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 5 C 41/2013, o dovolaní povinného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. apríla 2018, sp. zn. 15 Co 189/2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. marca 2017 č. k. 5 C 41/2013-585 rozhodol tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť povinného z vyživovacej povinnosti otca I., voči oprávnenej z vyživovacej povinnosti T., nar. XX. D. XXXX zo sumy 73,03 eur mesačne na sumu 100 eur mesačne za obdobie od 22. marca 2013 do 14. septembra 2014 a za obdobie od 15. septembra 2014 do 30. júna 2015 na sumu 110,- eur mesačne, ktoré výživné uložil povinnému z vyživovacej povinnosti posilať vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred do rúk oprávnenej z vyživovacej povinnosti, vo zvyšku návrh zamietol. Vzájomný návrh osoby povinnej z vyživovacej povinnosti na zníženie vyživovacej povinnosti zamietol, konanie o návrhu navrhovateľky za obdobie od 1. septembra 2012 do 21. marca 2013, čo do výšky výživného 290,- eur, za obdobie od 22. marca 2013 do 7. septembra 2014, čo do výšky výživného 220,- eur za obdobie od 8. septembra 2014 do budúca zastavil. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Týmto zmenil rozsudok Okresného súdu v Žiari nad Hronom sp. zn. 8 P 300/2006 zo dňa 30. novembra 2006. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že návrh oprávnenej z vyživovacej povinnosti bol čiastočne dôvodný, keď od posledného určenia výšky výživného uplynulo 6 a pol roka (ku dňu podania návrhu), v ktorom čase bola ešte žiačkou 6. ročníka základnej školy. Vychádzal jednak z potrieb oprávnenej z vyživovacej povinnosti, z jej schopnosti si privyrobiť, z toho, že vyživovaciu povinnosť k oprávnenej má aj jej matka, ale tak isto aj zo schopností a možností povinného z vyživovacej povinnosti. Vzhľadom na to, že v priebehu konania navrhovateľka zmenila školu a začala študovať v inej krajine, v ktorej sa pripravuje na

budúce povolanie, súd určil vyživovaciu povinnosť rozdielne za dve obdobia, nakoľko v uvedených obdobiach boli odlišné potreby oprávnenej, a tak isto aj odlišné výdavky na štúdium, ako aj jej privýrobok. Súd mal za preukázané, že navrhovateľka študovala na súkromnom konzervatóriu S. od septembra 2010, ktoré štúdium ukončila v školskom roku 2013/2014, a to v máji 2014 maturitnou skúškou. Súd určil vyživovaciu povinnosť sumou 100,- eur mesačne za obdobie od 22. marca 2013 (od podania návrhu) do 14. septembra 2014, za obdobie, keď navrhovateľka študovala na Slovensku, a to až do obdobia začatia štúdia v Anglicku. Súd zohľadnil výdavky, ktoré preukázala navrhovateľka v konaní. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal aj na podania povinného z vyživovacej povinnosti, keď v priebehu konania navrhoval zmier čo do výšky výživného 100,- eur, s ktorým navrhovateľka nesúhlasila, z čoho vyvodil, že je v možnostiach povinného uvedenú výšku výživného platiť. Ďalej zistil, že v období od 22. marca 2013 do augusta 2014 navrhovateľke matka poukázala sumu po 160,- eur, a to dňa 28. apríla 2014 a dňa 29. júla 2017. Mal za nepochybné, že navrhovateľka mala aj príjem z výživného od svojej matky, ktorá jej mala poukazovať aj rodinné prídavky, ktoré na ňu poberala vo výške 211,- eur. V období od 15. septembra 2014 do 30. júna 2015 súd určil výšku vyživovacej povinnosti tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť zo sumy 100,- eur mesačne na sumu 110,- eur mesačne, nakoľko od uvedeného obdobia navrhovateľka študovala v Anglicku na A., ktorá skutočnosť vyplynula z listinných dôkazov pripojených k spisu. Navrhovateľka školné v Anglicku neplatila, bola jej poskytnutá študentská pôžička, ktorú bude splácať až po skončení štúdia. Navrhovateľka platila za ubytovanie sumu 366,67 L a po 1. septembri 2015 sumu 229,69 L. Okresný súd zohľadnil aj iný príjem navrhovateľky, ktorý zistil oboznámením sa výpismi z účtov, ktorý dosiahla navrhovateľka v mesiaci november 2014 vo výške 156,83 eur, v decembri 2014 vo výške 162,46 eur, vo februári 2015 vo výške spolu 451,65 eur (platby od W.), v marci 2015 vo výške 38,25 eur a v júni 2015 vo výške 198,18 eur. Súd zvážil schopnosti a možnosti povinného z vyživovacej povinnosti. Bral do úvahy to, že manželka povinného bola na materskej dovolenke, že mu pribudla vyživovacia povinnosť k maloletej G., ktorá má zdravotné problémy. Do úvahy bral aj celkové majetkové pomery povinného, ako aj jeho príjem, ktorý dosahuje v priemere vo výške cca 1 036,- eur mesačne. Poukázal ďalej na to, že zadlženosť otca nemôže byť v plnom rozsahu na ťarchu navrhovateľky. Ďalej zistil, že navrhovateľka má príjem z brigádnickej činnosti, aj keď nie pravidelný, má nárok na rodinné prídavky vo výške cca 211,- eur, ktoré na ňu poberať jej matka, ako aj na výživné od svojej matky. Keďže sa rozhodla pokračovať v štúdiu na vysokej škole v zahraničí, musela počítat so zvýšenými nákladmi, ktoré však nemôžu byť na ťarchu povinného z vyživovacej povinnosti nad mieru primeranú jeho možnostiam. Vzhľadom na všetky skutočnosti, súd prvej inštancie považoval návrh navrhovateľky za dôvodný na zvýšenie vyživovacej povinnosti za obdobie od 15. septembra 2014 do 30. júna 2015 vo výške 110,- eur mesačne. Pokiaľ žiadala navrhovateľka po čiastočnom späťvzati návrhu určiť výživné sumou 180,- eur mesačne, v tejto časti čo do zvyšku jej návrh zamietol. Návrh navrhovateľky zamietol aj za obdobie od 1. júla 2015 do budúca, nakoľko od tejto doby navrhovateľka nadobudla schopnosť sama sa živiť. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Žiar nad Hronom v konaní 19 C 274/2015 zo 4. októbra 2016, ktorým bola vyživovacia povinnosť povinného voči navrhovateľke zrušená počnúc dňom 1. júla 2015. Povinnému z vyživovacej povinnosti ročné výživné nevzniklo, nakoľko mal za obdobie od 22. marca 2013 do 30. júna 2015 zaplatiť 2 827,64 eur a dokazovaním bolo preukázané, že zaplatil minimálne sumu 3 285,20 eur. O trovách konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

2. Na odvolanie oboch strán Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 18. apríla 2018, sp. zn. 15 Co 189/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, keď dospel k záveru, že vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu, vykonané dôkazy vyhodnotil správne a rozhodnutie dostatočne a zrozumiteľne odôvodnil. Rovnako mal za nepochybne preukázané, že navrhovateľka mala zvýšené náklady predovšetkým so štúdiom mimo miesta bydliska, spočívajúce v nákladoch na ubytovanie, ako aj na stravovanie, náklady v súvislosti so štúdiom, jednak v Bratislave ako aj v Anglicku, ako aj ďalšie bežné náklady s prihliadnutím na vek navrhovateľky a od toho veku sa odvíjajúce aj potreby navrhovateľky. Od posledného rozhodovania výšky výživného uplynulo 6 a pol roka. Správne súd prvej inštancie určil vyživovaciu povinnosť rozdielne za dve obdobia, keď zohľadnil za uvedené obdobia odlišné potreby navrhovateľky, a tak isto aj odlišné výdavky na štúdium, ako aj jej privýrobok, zohľadnil pri rozhodovaní a určovaní výšky výživného aj tú skutočnosť, že navrhovateľka

nepreukázala všetky výdavky, na ktoré poukazovala v písomne podanom návrhu alebo v priebehu konania, a preto jej tieto pri rozhodovaní ani nezohľadnil. Vzhľadom na príjem povinného (otca navrhovateľky) odvolací súd mal za to, že je bezpochyby v možnostiach a schopnostiach povinného poskytovať navrhovateľke bežné výživné vo výške tak, ako to určil okresný súd, a to aj za situácie, že má ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletej G., ktorá má zdravotné problémy, pričom do úvahy bral aj to, že manželka povinného z vyživovacej povinnosti bola na materskej dovolenke. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti vychádzal jednak zo všeobecných hľadísk, t. j. zo skúmania odôvodnených potrieb oprávneného, ktoré sú rôzne vzhľadom na vek, zdravotný stav, spôsoby prípravy na budúce povolanie, nadanie, záujmy, pričom zároveň súd vychádzal aj z reálnych možností a schopností rodičov (povinného) plniť si svoju vyživovaciu povinnosť. Medzi týmito dvomi kritériami (medzi odôvodnenými potrebami oprávneného a reálnymi schopnosťami a možnosťami rodičov (povinného)) platí zásada priamej úmernosti, ktorá je plne v súlade s normatívnou zásadou, že dieťa má právo žiť na takej úrovni, na akej žijú jeho rodičia. To znamená, že čím je vyššia životná úroveň rodičov, tým je odôvodnené aj rozsiahlejšie uspokojovanie potrieb dieťaťa a naopak. S prihliadnutím na príjem povinného otca navrhovateľky vo výške 1 036,- eur mesačne, určenie vyživovacej povinnosti sumou 100,- a 110,- eur mesačne je podľa názoru odvolacieho súdu určenie takého výživného, ktoré je povinný z vyživovacej povinnosti (otec navrhovateľky) schopný platiť bez ujmy na svojej vlastnej výžive berúc do úvahy aj okolnosť, že otec navrhovateľky má aj ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Určené výživné je primerané a je určené v rozsahu, ktorý je povinný schopný navrhovateľke poskytovať. Zároveň takéto výživné je primerané potrebám navrhovateľky, ktoré sú odôvodnené jej vekom, spôsobom prípravy na budúce povolanie a pri zohľadnení vyživovacej povinnosti aj zo strany matky navrhovateľky, je výška výživného určená okresným súdom primeraná a opodstatnená. Tu odvolací súd zdôraznil, že pri určovaní výživného sa nevychádza iba z numerického výpočtu, pretože nie každý náklad je možné vypočítať, zohľadniť a taktiež nemožno požadovať od oprávneného, aby do spisu dokladoval každú vynaloženú sumu, ktorú potrebuje pre svoje živobytie. Pokiaľ povinný namietal, že okresný súd rozhodol dvakrát o tom istom, teda že vyživovacia povinnosť skončila dňa 30. júna 2015 uvedená námietka nebola dôvodná, nakoľko predmetným rozhodnutím len ohraničil obdobie do 30. júna 2015, do ktorého dátumu je povinný prispievať na výživu navrhovateľky, pričom pri rozhodovaní vychádzal z rozhodnutia Okresného súdu Žiar nad Hronom 19 C 274/2015, v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici 17 Co 16/2017, ktorým súd rozhodol o zrušení vyživovacej povinnosti k dátumu 30. júna 2015. Tvrdenie povinného, že navrhovateľka odišla do Anglicka len kvôli práci, a že A. je presne taká istá zbytočná škola, ako Paneurópska vysoká škola v Bratislave, odvolací súd považoval za účelové. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na to, že z potvrdenia statusu študenta mal za preukázané, že navrhovateľka študuje na A. od 15. septembra 2014 s očakávaným dátumom ukončenia 31. júla 2017, odbor bakalár umení so špecializáciou, spojená špecializácia anglický jazyk a scenáristika, a to formou denného štúdia, pričom ide o uznávanú anglickú univerzitu s právomocou odovzdávania diplomov pre riadnu kvalifikáciu a vlastnú licenciu sponzora.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie povinný z vyživovacej povinnosti, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), keď súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces, ako aj z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keď dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Najskôr poukázal na § 422 písm. a/ CSP (majetkový cenzus), keď odvolací súd konal o sume vo výške 110,- eur krát 16 mesiacov a 180,- eur krát 10 mesiacov rovná sa 3 560,- eur. Podľa ustanovení § 422 CSP dovolanie nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy bez príslušenstva, alebo dvojnásobok minimálnej mzdy v sporoch s ochranou slabšej strany. V ďalšom poukázal na rozdiel pri určovaní výživného na maloleté dieťa a na dieťa plnoleté. Za dôvod tohto dovolania považuje aj všeobecne známu skutočnosť diskriminácie otcov vo všetkých súdnych konaniach, a teda aj v tomto. V prejednávanom prípade prestal platiť výživné, lebo mu dcéra nadávala do psychopatrov, a bol trestne stíhaný. Matka neplatila výživné spoločnej dcére nikdy, pre svoju potrebu si ponechávala aj príspevok na výživu dieťaťa. Nikdy nebola trestne stíhaná. Toto

súdy nielenže schvaľujú, ale v spolupráci s prokuratúrou a políciou tejto činnosti matiek aj aktívne napomáhajú. Namieta, že pri určovaní výšky výživného malo byť zohľadnené aj chovanie navrhovateľky k povinnému z vyživovacej povinnosti. Navrhovateľka bola povinná predložiť všetky svoje príjmy a náklady spojené s prípravou na budúce povolanie. Potom by súd mohol spočítať náklady, tie rozdeliť na polovicu a každému rodičovi určiť povinnosť zaplatiť na výživnom polovicu na náklady. Poukázal na to, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom trvá počas celého ich života. Súd však môže v súdnom konaní, či už na návrh, alebo bez návrhu priznať výživné rodiča k dieťaťu len, ak trvajú zákonné predpoklady na priznanie výživného súdom. Zánikom vyživovacej povinnosti je okamih od ktorého je dieťa schopné samostatne sa živiť. Výnimkou je porušovanie dobrých mravov, alebo smrť účastníka konania. Teda vyživovacia povinnosť povinného z vyživovacej povinnosti vznikla dňom narodenia navrhovateľky. Podľa názoru dovolateľa sa s právnymi domnienkami musí pracovať aj v konaní o zvýšenie výživného k plnoletému dieťaťu a to najmä preto, lebo účastníci konania skoro vždy klamú, či už úmyselne, alebo neúmyselne, v našom prípade úmyselne. V konaní o zrušenie vyživovacej povinnosti vedenom mimo konania o zvýšenie výživného navrhovateľ N., odporkyňa T., č. k. 19 C 274/2015, bolo cieľom zákonnej sudkyne získať od A. len doklady o tom, aká je navrhovateľka vzorná študentka, mala sa potvrdiť teória psychicky narušeného otca, ktorý súd zbytočne zaťažuje nezmyselnými návrhmi. Zákonnú sudkyňu ani vo sne nenapadlo, že zo školy príde odpoveď, že oprávnená z vyživovacej povinnosti pracuje a má oveľa vyššie príjmy, ako jej otec, povinný z vyživovacej povinnosti, ktorý sa navyše staral o ťažko choré novonarodené dieťa. Na pojednávaní dňa 4. októbra 2016 sa prvýkrát dozvedel, že navrhovateľka od roku 2014 neustále klame a v úplne všetkých súdnych konaniach zatajila, že je zamestnaná a dobre zarába, dokonca viac, ako on, 55 - ročný právnik. Dovolateľ sa pýta, kde je zodpovednosť matiek, že splodili deti s nezodpovedným otcom, prečo všetko súdy hádžu len na otcov, majú snáď nejaké informácie, že matky nie sú zodpovedné, alebo nevedia rozmýšľať, sú od prírody nejaké zaostalejšie? Namieta, že skutočná výška príjmov známa nie je, súdy v konaní neboli ochotné vykonať dokazovanie o príjmoch navrhovateľky ani len jej výsluchom, či dožiadanim chýbajúcich výpisov z účtu. V ďalšom poukázal na otázky, kde oprávnená bývala, či na súkromí alebo na internáte, že nevykonával potrebné dokazovanie na majetkové pomery matky oprávnenej ako aj všetky iné príjmy, ktoré oprávnená požívala, keď matka oprávnenej žije a pracuje v Rakúsku, zatiaľ čo dovolateľ v Banskej Bystrici a oprávnená v Bratislave. Opísal situáciu účastníkov v priebehu rôznych skúmaných rozhodujúcich období a poukázal na zákonné ustanovenia zákona o rodine, týkajúce sa vyživovacej povinnosti. Dôvod, pre ktorý podal návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti otca k plnoletému dieťaťu bol ten, že dieťa s ním nespolupracovalo v príprave na budúce povolanie, navrhovateľka mu nadávala do psychopatov, vulgárne sa o ňom vyjadrovala, urážala, ohovárala na polícii, prokuratúre, súde v Žiari nad Hronom. Ďalší dôvod bol, že navrhovateľka neustále klamala a krivo vypovedala, a to už dávno pred začatím súdnych konaní. Namieta, ako súdy vyhodnotili vykonané dôkazy, nezohľadnili, že sa navrhovateľka počas konania dopúšťala rôznych trestných činov a zneužívala právo. Nesúhlasil so zamietnutím jeho vzájomného návrhu na zníženie výživného. Záverom dovolania navrhol, aby dovolací súd návrh na zvýšenie výživného zamietol a jeho vzájomnému návrhu na zníženie výživného vyhovel.

4. Navrhovateľka sa k dovolaniu nevyjadřila.

5. Na konania vo veciach výživného plnoletých osôb sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní dovolateľa.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana s právnickým vzdelaním druhého stupňa v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

7. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť

vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012, 1 Cdo 18/2018, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017).

9. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov civilného procesu osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania ako riadneho opravného prostriedku, ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Právna úprava vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť a mimoriadnosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 109/2018, 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 6 Cdo 107/2012 a 8 Cdo 67/2017).

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

11. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. V danom prípade dovolateľ si uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dôvodil, najmä, že súdy nevykonali potrebné dokazovanie, čo sa týka majetkových, zárobkových a iných pomerov ako rodičov navrhovateľky, plnoletej dcéry povinného vyživovacomu povinnosťou a matky navrhovateľky, nesprávne a tendenčne, diskriminačne voči nemu vyhodnotili dôkazy, ako aj nevyhoveli jeho návrhu na zníženie výživného. Tiež poukázal na to, že odvolací súd rozhodoval o sume nižšej ako je uvedená v § 422 CSP (majetkový cenús).

13. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP, pokiaľ ide o prípustnosť dovolania, dovolací súd uvádza, že znakmi vady zmatečnosti konania podľa tohto ustanovenia sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je,

ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (viď tiež II. ÚS 76/07).

15. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu považovaná za inú procesnú vadu než je zmätočnosť, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj R 111/1998). K uvedenej námietke nepreskúmateľnosti a nedostatku v odôvodnení rozhodnutí súdov nižšej inštancie, dovolací súd odkazuje na stanovisko, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku dňa 3. decembra 2015 a je publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Od tohto stanoviska dovolací súd aj za účinnosti CSP (§ 420 písm. f/ CSP) nevidí dôvod sa odkloniť.

16. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci, to, ako súd viedol spor, znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 109/2018, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu.

17. Dovolaním napádaný rozsudok podľa názoru dovolacieho súdu uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy a úvahy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení.

18. Treba mať na pamäti tiež to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. V danom prípade ale odvolací súd aj vysvetlil ďalšie svoje úvahy, prečo považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za správne.

19. Ani za účinnosti CSP nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu prípadne spočíva na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu.

20. Dôvodom, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je tiež nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993, R 125/1999 a R 42/1993.

21. Aj z pohľadu judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) je potrebné konštatovať, že dovolateľovi sa dostalo v konaniach pred súdmi oboch inštancií kontradiktórneho procesu. V rôznych štádiách súdneho konania mal možnosť predkladať argumenty, ktoré považoval za relevantné pre svoj prípad, a bol aj verejne vypočutý pred súdmi oboch inštancií. Faktické a právne zdôvodnenie rozsudkov nižších súdov bolo primerane obsiahle. Odvolací súd sa vysporiadal ako s faktami, tak aj s právnou argumentáciou súdu nižšej inštancie, rovnako ako s návrhmi predloženými dovolateľom. Nebolo teda možné prísť k záveru, že by sa odvolací súd nezaoberal argumentmi dovolateľa (porovnaj Bochan proti Ukraine, č. 7577/02, § 84, 3. máj 2007).

22. Princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby strana v spore mala rozumnú možnosť prezentovať svoj prípad za rovnakých podmienok tak, aby nebola postavená do podstatne nevýhodnej situácie vo vzťahu k druhej strane sporu (Kress proti Francúzsku, 2001-VI, § 72, GCH, Dombo Beheer proti Holandsku, A 274 1993, 18 EHRR 213, § 33, AB proti Slovensku, 2003, Fretté proti Francúzsku, 2002-I., 38 EHRR 438).

23. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolanie v časti, v ktorej sa namieta existencia procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, dovolať žiadnym spôsobom zrozumiteľne bez akýchkoľvek pochybností, hoci dovolanie obsahuje 34 strán, nekonkretizuje, v čom spočíval nesprávny procesný postup, ktorý mu znemožnil, a ako a čím mu znemožnil, uskutočňovanie procesných práv, a konkrétne ktorých procesných práv, v takej miere, že malo dôjsť k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Takto dovolací súd nemal za preukázané, že by došlo k nesprávnemu procesnému postupu tým, že by nebolo zachované rovné postavenie strán, ako aj že súdy správne nevyhodnotili vykonané dôkazy, teda že by došlo k porušeniu práva dovolať na spravodlivý proces.

24. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP.

25. Pokiaľ ide o dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolací súd uvádza nasledovné.

26. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolať uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

27. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

28. Pre všetky procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolať túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnú, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je procesnou povinnosťou dovolať vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad 1 Cdo 126/2017, 1 Cdo 206/2017, 1 Cdo 208/2016, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 14/2017, 4 Cdo 89/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016, 8 Cdo 78/2017, 8 Cdo 221/2017).

29. Pokiaľ procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nevymedzí právnu otázku, ktorá v dovolacom konaní ešte nebola vyriešená, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku a ktoré rozhodnutia mal dovolať na mysli, v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom predpokladaný cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty právnej otázky, nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd. V opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný svojvoľný dovolací prieskum priečiaci sa nielen, vo všeobecnosti, novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale konkrétne aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 3 Cdo 6/2017).

30. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá v prvom rade formuláciu právnej otázky a zároveň že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od predošlej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takého rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

31. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax odvolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

32. Z dovolania nie je zrejmé, akú právnu otázku dovolateľ chcel riešiť, keď túto jasne nekonkretizoval, a tak následne ani dovolací súd nemohol vyhodnotiť, či táto právna otázka už bola dovolacím súdom vyriešená alebo nie.

33. Za týchto okolností dovolací dôvod nebol dovolateľom vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP, a teda tento žiadnym spôsobom nevyargumentoval existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, ktorý v dovolacom prejave uviedol. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania.

34. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie v časti, v ktorej uviedol, že ho podáva podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP.

35. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.